

METRIJSKE KARAKTERISTIKE SKALE STAVA PREMA BORILAČKIM SPORTOVIMA KOD DJEVOJČICA VIŠIH RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE

Uvod

U mnogim longitudinalnim i transverzalnim istraživanjima prvu prepreku predstavlja instrumentarij. Katkada je vrlo teško, a ponekad i nemoguće, primijeniti identični mjerni instrument na pripadnicima različitih generacija ili na istoj osobi u različitim razvojnim razdobljima. Zanemarujući činjenicu da isti instrument može u različitoj dobi imati drugačiji predmet mjerenja, idealni je slučaj kada, kao kod morfoloških mjerenja visine, istim metrom mjerimo u svim razvojnim periodima. U području ispitivanja stavova prema sportu u nas postoji više instrumenata namijenjenih odrasloj populaciji. Bilo bi korisno iskušati ih i na djeci i na adolescentima. Skala stava prema borilačkim sportovima koja bi se mogla primjenjivati od djetinjstva do odrasle dobi, pomogla bi u rasvjetljavanju problema formiranja i promjene ovog specifičnog stava.

Mjerenja stavova instrumentima tipa papir-olovka pogodna su od dobi kada su djeca spremna pismeno artikulirati svoj odgovor na pisani podražaj. Kognitivno zrela i stimulirana školskim sistemom, djeca u višim razredima osnovne škole spremna su za pisano komuniciranje ove vrste. Postavljen je stoga problem je li skala SBS1 (Bosnar, Sertić i Prot, 1996), razvijena za mjerenje stava u odrasloj dobi, pogodna i za primjenu na djeci i adolescentima.

Cilj je ovoga rada utvrditi metrijske karakteristike skale SBS1 stava prema borilačkim sportovima na uzorku djevojčica, učenica viših razreda osnovne škole.

Metode

Skala SBS1 primijenjena je na uzorku od 83 učenice petoga i šestog razreda i 113 učenica sedmog i osmog razreda, ukupno 196 učenica osnovne škole. Skala se sastoji od 20 čestica s odgovorima u pet stupnjeva, od "potpuno se slažem" do "uopće se ne slažem". Odgovori se boduju od 1 do 5, tako da veći rezultat označava pozitivni stav. Analizom varijance nije utvrđeno da se rezultati skupine mlađih učenica statistički značajno razlikuju od skupine starijih, pa su se metrijske karakteristike skale utvrdile na ukupnom uzorku. Ispitivanje je bilo anonimno i izvedeno u okviru nastave. Analiza podataka izvršena je programima statističkog paketa SPSS (*Factor analysis* i *Reliability analysis*).

Rezultati

U tablici 1 nalaze se rezultati analize metrijskih karakteristika skale SBS1 na uzorku od 196 učenica petog do osmog razreda jedne zagrebačke osnovne škole.

Tablica 1: Aritmetičke sredine čestica skale SBS1(**AS**), standardne devijacije čestica (**SD**), korelacije čestica s prvim predmetom mjerenja (**F**), korelacije čestica s ukupnim rezultatom na skali (**R**), multipla korelacija čestice s preostalima (**RO**), prva svojstvena vrijednost matrice korelacija među česticama (**LAMBDA**) i koeficijent pouzdanosti sumiranog rezultata (**RTT**)

ČESTICA	AS	SD	F	R	RO
SBS - 1	2.90	1.43	.546	.481	.302
SBS - 2	2.29	1.47	.432	.371	.266
SBS - 3	2.60	1.55	.420	.355	.239
SBS - 4	3.44	1.52	.490	.431	.370
SBS - 5	2.82	1.42	.441	.376	.220
SBS - 6	3.13	1.48	.606	.539	.381
SBS - 7	3.82	1.41	.482	.409	.365
SBS - 8	3.44	1.52	.669	.592	.475
SBS - 9	3.51	1.46	.679	.605	.477
SBS - 10	3.43	1.49	.744	.674	.557
SBS - 11	3.14	1.45	.653	.579	.481
SBS - 12	2.02	1.29	.442	.383	.360
SBS - 13	3.56	1.50	.509	.449	.344
SBS - 14	2.97	1.39	.533	.470	.383
SBS - 15	2.79	1.39	.463	.398	.322
SBS - 16	2.68	1.56	.588	.506	.431
SBS - 17	3.81	1.37	.628	.551	.462
SBS - 18	2.97	1.35	.416	.367	.263
SBS - 19	3.06	1.25	.457	.391	.269
SBS - 20	2.52	1.36	.634	.559	.442

LAMBDA = 6.065

RTT = 0.874

Aritmetičke sredine rezultata čestica kreću se od 2.02 do 3.82 i dominantno su u zoni neutralnoga stava. Najnižu vrijednost ima čestica SBS-12 ("Sanjam o tome da postanem 'netko' u borilačkom sportu"). Očito je da veći broj djevojčica ne vidi sebe u ulozi borca. Najvišu vrijednost ima čestica SBS-7 ("Karataši su bolesno agresivni"), gdje učenice odbijaju pojednostavljeni negativni stereotip.

Varijance čestica su dosta stabilne, pa su standardne devijacije u rasponu od 1.25 do 1.56.

Vrijednosti čestica na prvoj glavnoj osovini pokazuju da u ovom skupu ne postoje dobre i loše, već dobre i metrijski jako dobre čestice. Ista slika vidljiva je i iz vektora korelacija čestica s ukupnim rezultatom u skali. Najviše vrijednosti pokazuje čestica SBS-10 ("Borilački sportovi su sirovi i dosadni"), pa je to čestica čiji rezultat najbolje opisuje stav učenica prema borilačkim sportovima. Česticu SBS-10 najbolje predviđaju preostale, no kvadrat multiple korelacije još uvijek nije dovoljno velik da bi česticu trebalo izbaciti kao redundantnu.

Pouzdanost skale od 0.874 dovoljno je visoka da se skala može preporučiti za primjenu bilo koje vrste.

Tablica 2: Aritmetička sredina (**AS**), standardna devijacija (**SD**) ukupnog rezultata na skali SBS1

AS = 60.89	SD = 15.57
-------------------	-------------------

Aritmetička sredina ukupnog rezultata na skali gotovo se podudara s neutralnom točkom i diferencira više od dvije standardne devijacije rezultata i u pozitivnom i u negativnom smjeru.

Zaključak

Metrijske karakteristike skale SBS1 na uzorku učenica od petoga do osmog razreda osnovne škole pokazuju da je skala prikladna za primjenu na tom uzrastu. Identičnom skalom moguće je odrediti stav prema boričkim sportovima u osoba različitih životnih doba, počevši od jedanaestogodišnje djece.

Literatura

1. Bosnar, K., H. Sertić i F. Prot (1996). Konstrukcija skale za procjenu stava o boričkim sportovima. Zbornik radova 5. Ljetne škole pedagoga fizičke kulture Republike Hrvatske, Rovinj, 73-75.
2. Prot, F. K. Bosnar i H. Sertić (1998) Procjena stava prema boričkim sportovima. Zbornik radova 7. Ljetne škole pedagoga fizičke kulture, Rovinj, 128-130.

METRIC CHARACTERISTICS OF THE ATTITUDE INVENTORY ON COMBATIVE SPORTS IN GIRLS ATTENDING HIGHER FORMS OF THE PRIMARY SCHOOL

Abstract

The metric characteristics of the attitude inventory on combative sports SBS1 were determined (Bosnar, Sertić and Prot, 1996) on the sample of 196 girls, pupils attending higher forms of the primary school. Because of the possible influence of age on the results, the differences in results of 83 female pupils of the younger age groups (the fifth and the sixth form) and 113 female pupils of the older age group (the seventh and the eighth form) were checked. The analysis of variance showed no statistically significant difference, so that the metric characteristics were determined on the entire sample. Good metric characteristics, the reliability of 0.874, show that it is permitted to use the same instrument in children and in adolescents, as well as in adults. The scale is suitable for longitudinal and transversal research of the development of attitude towards combative sports.